

Jaarverslag Rekenkamer Heemskerk 2022

Mei 2023

Voorwoord

Graag bieden wij u hierbij het jaarverslag 2022 aan van de Rekenkamer van de gemeente Heemskerk. Het jaarverslag bevat de weergave van de activiteiten die Rekenkamer in 2022 heeft uitgevoerd en de financiële verantwoording daarover.

Het afgelopen jaar heeft de Rekenkamer voortgebouwd op wat daarvoor in gang was gezet, om u te ondersteunen bij uw controlerende en kader stellende taak. In dit jaarverslag kunt u daar alles over lezen.

Wederom heeft de Rekenkamer met veel plezier het Rekenkamerwerk uitgevoerd en verder vormgegeven. We vertrouwen erop om u in 2023 ook van dienst te kunnen zijn met voor u leerzame en waardevolle onderzoeken.

Met vriendelijke groet,

Albertine van Diepen
Voorzitter Rekenkamer Heemskerk

Inhoud

Voorwoord

1	Inleiding	1
2	Onderzoek in 2022	1
3	Voortgang en ontwikkelingen in 2022	3
4	Andere activiteiten	3
5	Personele bezetting	4
6	Financiële verantwoording 2022	4
7	Aanbevelingen o.b.v. rekenkameronderzoek raadsperiode 2018 - heden	6

Geregistreerd onder nummer D/2023/554376

1 Inleiding

Met dit jaarverslag willen wij u informeren over de werkzaamheden die wij het afgelopen jaar hebben verricht. Naast het uitvoeren en begeleiden van onderzoek heeft de Rekenkamer in 2022 aandacht besteed aan verdere uitwerking van de wijze waarop de Rekenkamer invulling wil geven aan haar functie en de werkprocessen. Dat doen we in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 gaan we in op de andere activiteiten die de Rekenkamer in 2022 heeft ondernomen ten behoeve van de gestelde ambities voor 2022. Hoofdstuk 5 geeft aan welke personen betrokken zijn geweest bij het Rekenkamerwerk. In hoofdstuk 6 geven we inzicht in de bestedingen van de middelen, die in 2022 door uw raad aan de Rekenkamer ter beschikking zijn gesteld. Ten slotte sommen we in hoofdstuk 7 alle raadsvoorstellen op die u heeft aangenomen op basis van het rekenkameronderzoek.

De coronamaatregelen vormden gaandeweg 2022 geen belemmering meer om in fysieke aanwezigheid van elkaar bijeen te komen. Zowel de vergaderingen van de Rekenkamer als ook de contacten met andere partijen met wie we samenwerkten, zoals gemeenteraadsleden, gemeentebestuurders, leden van andere rekenkamer(commis)sie(s) en uitvoerende bureaus, vinden naar bevinden online dan wel fysiek plaats.

2 Onderzoek in 2022

In 2022 heeft de Rekenkamer vier onderzoeken onder handen gehad. (1) Het in 2021 opgestarte en uitgevoerde onderzoek over de planning en control-cyclus is in het voorjaar van 2022 afgerond en naar de gemeenteraad verstuurd. (2) Het eveneens in 2021 opgestarte onderzoek over het gemeentelijke beleid en uitvoering van de zorg voor mensen met dementie en hun mantelzorgers is in 2022 afgerond. De aanbieding aan de gemeenteraad van dit onderzoek volgt begin 2023. (3) In 2021 heeft de Rekenkamer een zelfevaluatie onderzoek op zich genomen, dat begin 2022 wordt afgerond. (4) Ten slotte is in 2022 een nieuw onderzoek opgestart, namelijk over de verzelfstandiging van de bibliotheek en muziekschool. Dit onderzoek is afgerond en verwacht wordt dat de gemeenteraad het ontvangt in het voorjaar van 2023.

(1) De voorbereiding van het onderzoek over de planning en control-cyclus van de gemeente Heemskerk startte in 2021. Op de offerte-uitvraag ontvingen we van drie bureaus een voorstel. De Rekenkamer heeft de opdracht in mei 2021 gegund aan bureau Twijnstra & Gudde. Net voor het eind van dat jaar heeft het onderzoeksbureau het onderzoek afgerond. Na de ambtelijke toets op juistheid is het vergezeld van aanbevelingen en een bestuurlijke reactie naar de gemeenteraad verstuurd. De presentatie van dit onderzoek vond plaats op de voorlichtingsbijeenkomst aan nieuwe gemeenteraadsleden in juni 2022. Daarnaast heeft de Rekenkamer dit onderzoek op de commissievergadering ABF gepresenteerd, waar het met veel belangstelling is ontvangen. De behandeling en besluitvorming verliep op een prettige wijze. Het resulteerde in een betrokken en levendige bespreking. Het rapport “De staat van planning en control in Heemskerk” en aanbevelingen zijn unaniem aangenomen door de raad (zie bijlage 1). Op verzoek van de auditcommissie is met hen nog een keer extra over de aanbevelingen gesproken.

(2) Het onderzoek naar het gemeentelijke beleid en uitvoering van zorg aan mensen met dementie en hun mantelzorgers betreft een gezamenlijk onderzoek met de rekenkamercommissies van de gemeenten Beverwijk en Velsen. Een begeleidingscommissie met vertegenwoordigers van de drie rekenkamer(commissie)s met ondersteuning vanuit de rekenkamercommissie van Beverwijk heeft het voortouw genomen en een startnotitie opgesteld. Eind 2021 is via een gezamenlijke offerte uitvraag gekozen voor bureau Zorgfocuz uit Groningen. Dit onderzoeksbureau heeft het onderzoek in het najaar van 2022 afgerond. De begeleidingscommissie heeft een bestuurlijke samenvatting opgesteld en aanbevelingen geformuleerd en eind 2022 naar de drie gemeentebesturen voor reactie gestuurd. De aanbieding en verdere behandeling daarvan in de gemeenteraden vindt in 2023 plaats.

Met dit gezamenlijke onderzoek van de rekenkamer(commissie)s in de IJmond heeft de Rekenkamer Heemskerk uitvoering gegeven aan haar wens om regionale samenwerking te creëren. Dit betrof een ontwikkelpunt in het jaarplan die de Rekenkamer Heemskerk formuleerde voor 2021. Op initiatief van de voorzitter van de Heemskerkse Rekenkamer hebben de voorzitters van de drie rekenkamer(commissie)s in de IJmondregio een aantal malen overlegd om de belangstelling en mogelijkheden te verkennen om samen te werken. Toen er bij de drie voorzitters voldoende vertrouwen was ontstaan om gezamenlijk een onderzoek op te pakken, is gekeken welk onderwerp voor een gezamenlijk onderzoek in aanmerking zou komen. Gelet op de ingeschatte meerwaarde van gezamenlijk onderzoek en de onderwerpen van recent uitgevoerde onderzoek in de verschillende gemeenten is gekozen voor het onderwerp ‘mensen met dementie en hun mantelzorgers’. Het is een onderwerp dat het dagelijks leven van veel inwoners raakt, en vroeg of laat op ondersteuning zijn aangewezen. Het onderwerp raakt in toenemende mate ook gemeenten die, naast vele andere instanties, een taak hebben in de ondersteuning.

(3) Een derde onderzoek dat de Rekenkamer onder handen had in 2022 betreft een onderzoek van eigen hand, namelijk een zelfevaluatie ten aanzien van het eigen functioneren. Dit volgde uit de wens van de gemeenteraad om twee jaar na de instelling van de nieuw ingevulde rekenkamerfunctie het functioneren van de Rekenkamer te evalueren. Aan de hand van het *Rekenkamerkompas, Koersen op professionaliteit* van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) is het onderzoek in 2021 uitgevoerd en vond zijn afronding in februari 2022. Het kreeg de titel “Goed op Koers” en is in februari 2022 ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd.

(4) Ten slotte heeft de Rekenkamer in 2022 ook nog een nieuw onderzoek opgestart. Dit was een onderzoek naar de taakstelling en realisatie van het verzelfstandigen van de muziekschool en de bibliotheek en de lessen die daaruit kunnen worden geleerd. Van de vier aangeschreven bureaus dienden er drie een offerte in. Deze drie hebben hun voorstel mondeling toegelicht aan de Rekenkamer. Daaruit kwam onderzoeksbureau Pro Facto uit de bus als de best passende. Zij is in juni aan de slag gegaan, te beginnen met een startbijeenkomst met ambtenaren van de gemeente Heemskerk. Voor het einde van het jaar rondde Pro Facto het onderzoek af. Daarmee is het onderzoek technisch afgerond in 2022; in 2023 zal het met conclusies en aanbevelingen verder worden geleid.

3 Voortgang en ontwikkelingen in 2022

Wet versterking decentrale rekenkamers

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking gegaan. Deze wet verplicht lokale overheden om hun rekenkamerfunctie onafhankelijk in te richten. De gemeente Heemskerk heeft op deze wet geanticipeerd door al in januari 2020 hiermee van start te gaan. In december 2019 is de Verordening op de Rekenkamer door de gemeenteraad aangenomen en begin 2020 is het Reglement ter kennisgeving naar de gemeenteraad gestuurd, waarin zij haar werkwijze heeft neergelegd. Vervolgens is de auditcommissie van de raad bereid gevonden om als begeleidingscommissie van de Rekenkamer op te treden.

De afgelopen drie jaar heeft de Rekenkamer haar rol en werkprocessen kunnen ontwikkelen. Zo hebben we een standaardisatie in de werkprocessen van de Rekenkamer aangebracht, onder andere met het opstellen van een Werkplan en het inrichten van de procedure voor het aanbesteden van onderzoek. Conform het raadsbesluit van december 2019 zijn we in 2021 gestart met de voorbereidingen voor een evaluatie van het functioneren van de Rekenkamer. Het onderzoek volgde het model van de NVRR om tot een beoordeling te komen van het functioneren. Het concludeert het volgende:

“De Rekenkamer functioneert goed. Het vaart de koers die is beoogd bij de omvorming van de Rekenkamercommissie naar de Rekenkamer. De inrichting en werkwijze zijn rechtmatig. De effectiviteit en efficiency zijn in orde. De waardering van het gemeentebestuur over de rapporten en aanbevelingen zijn goed. De bijdrage aan het werk van de raad wordt goed gewaardeerd, in het bijzonder de bijdrage aan de controlerende rol. In de titel van deze zelfevaluatie – Goed op Koers – is dit oordeel kernachtig samengevat.”

Doorloop Vergaderjaar 2022

De Rekenkamer heeft in 2022 tien keer vergaderd waarvan acht keer online. Twee keer heeft de Rekenkamer overlegd met de Auditcommissie die vanuit de gemeenteraad als begeleidingscommissie van de Rekenkamer optreedt. Na het zomerreces heeft de voorzitter alle fracties gesproken, in het bijzonder over hun wensen met betrekking tot nieuw onderzoek. Dit heeft geresulteerd in een groslijst voor onderzoek. Deze wordt in het jaarplan 2023 opgenomen.

In juni heeft het Presidium besloten dat de raadsvoorstellen met betrekking tot de onderzoeken van de Rekenkamer via de Auditcommissie naar de gemeenteraad gaan voor advies. De Auditcommissie checkt de formulering van het concept raadsvoorstel, dat de griffie opstelt op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamer. Met deze gang via de Auditcommissie komt de agendering van rekenkameronderzoek via het Presidium te vervallen, waardoor het aanleverproces wordt bekort.

4 Andere activiteiten

Naast de onderzoeken heeft de Rekenkamer activiteiten ondernomen die het Rekenkamerwerk ondersteunen. Dat betreft het uitvoering geven aan de aanbevelingen die voortkwamen uit de evaluatie van de Rekenkamer en versterking van de communicatie.

In april van 2022 heeft de Rekenkamer een informatieavond verzorgd voor de nieuwgekozen gemeenteraadsleden over de rol van de Rekenkamer en wat het rekenkamerwerk omvat.

Verder heeft de Rekenkamer in 2022 verschillende stappen ondernomen om de communicatie over het werk van de Rekenkamer informatiever en toegankelijker te maken, in het bijzonder door de website te vernieuwen. In 2023 zal dit kunnen worden afgerond en de vernieuwde website kunnen worden gelanceerd.

Sinds de tweede helft van 2022 nemen de twee leden van de Heemskerkse Rekenkamer deel aan de transitieorganisatie die door de NVRR in het leven is geroepen om de rekenkamer(commissies) te ondersteunen bij de implementatie van de Wet versterking decentrale rekenkamers.

5 Personele bezetting

In 2022 bestond de Rekenkamer Heemskerk uit drie onafhankelijke leden, waaronder de voorzitter. Het betreft Albertine van Diepen (voorzitter), Felix van Beek en Frank van der Knaap. Conform de Gemeentewet zijn de leden van de Rekenkamer voor een zittingstermijn van zes jaar benoemd.

Rekenkamer-lid	Datum benoeming	Einde termijn
A.M.L. van Diepen	1 juni 2017	1 juni 2023
F.A.J.M. van Beek	27 juni 2019	27 juni 2025
F.C.A. van der Knaap	19 december 2019	19 december 2025

De Rekenkamer wordt vanuit de gemeenteraad bijgestaan door twee adviseurs. Met de installering van de nieuwgekozen gemeenteraad in maart 2022 nam de Rekenkamer afscheid van haar vaste adviseurs uit de gemeenteraad, Ans Nijman en Frank Hermans. De raadsleden Ineke Jansen-Karsten en Jan van Diepen volgden hen op. Zij nemen vanaf april 2022 deel aan de maandelijkse bijeenkomsten.

Ook wat betreft de ambtelijke ondersteuning van de Rekenkamer vond in 2022 een wissel plaats. Na jaren van deskundige ondersteuning en prettige samenwerking heeft Marga Nijman-de Zeeuw op 1 september haar werkzaamheden overgedragen aan Anke Hartog.

De taken van de ambtelijke ondersteuning betroffen in 2022 onder meer het organiseren en notuleren van de maandelijkse vergaderingen van de Rekenkamer, de verbinding houden met de griffie als ook met de ambtelijke diensten van de gemeente Heemskerk en het coördineren van de contacten met de onderzoekers van de externe bureaus die het rekenkameronderzoek uitvoeren. Ondanks dat ook in 2022 de griffie te kampen had met een onderbezetting kon de ondersteuning van de Rekenkamer worden gecontinueerd.

6 Financiële verantwoording 2022

In 2022 heeft de Rekenkamer het toegekende budget als volgt besteed.

	Begroot voor 2022	Werkelijk gemaakte kosten in 2022	Verschil
Onderzoeks- en advieskosten	€ 45.858	€ 24.425	€ 21.433
Vergoeding externe Leden	€ 15.000	€ 15.563	€ 563

Kosten ambtelijke ondersteuning Griffie	€ 15.000	€ 15.072	€ 72
Overige kosten, zoals reiskosten, lidmaatschap NVR	€ 5.000	€ 1.350	€ 3.650
Totaal	€ 80.858	€ 56.410	€ 24.448

De onderzoeks- en advieskosten bedroegen in 2022 € 24.425 (in 2021: 37.690 euro). Deels vonden de declaraties van de vier onderzoeken in 2022 al plaats in 2021. Daarbij komt er in 2023 nog een eindfactuur van het onderzoek dementie van € 5.889. De vergoeding aan de leden van de Rekenkamer, en ook de uitgaven aan de ambtelijke ondersteuning waren conform de begrote bedragen. Ten slotte zijn er incidenteel, vanwege de digitale vergaderingen, minder overige kosten in 2022 afgeboekt omdat reiskosten grotendeels vervielen. In 2022 vond aldus een onderbesteding van het budget plaats. Het niet benutte bedrag van € 24.448 vloeit terug naar de algemene middelen van de gemeente.

7 Aanbevelingen o.b.v. rekenkameronderzoek raadsperiode 2018 - heden

Vastgesteld	Onderzoek	Aanbevelingen
Rv 20 december 2018	Onderzoek Werk in Uitvoering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college opdracht geven zijn beleidsdoelen/prestatieafspraken zeer nauwkeurig te formuleren en om erop toe te zien dat het college prestatieafspraken zeer nauwkeurig formuleert en afspraken maakt over volledige managementrapportages. 2. Het college opdracht geven bij het formuleren van beleidsdoelen/prestatieafspraken zo eenvoudig mogelijke maatstaven te kiezen. 3. Het college opdracht geven beleidsdoelen te formuleren t.a.v. de inzet van gelden en inspanningen om mensen met een bijstandsuitkering en nuggers te activeren en daarbij aanbevelingen 1 en 2 in acht te nemen. 4. Het college opdracht geven een onderzoek te (laten) doen naar de effectiviteit van de beleidsuitvoering van andere onderdelen van de PW, zoals de tegenprestatie, handhaving en toegang. 5. Het college opdracht geven een vervolgonderzoek te doen naar de efficiency van het gevoerde beleid bij IJW! Bij de ondersteuning bij arbeidsinschakeling.
Rv 31 oktober 2019	Quick scan opvolging moties	<ol style="list-style-type: none"> 1. Griffie opdracht geven om het huidige motie-volgsysteem verder door te ontwikkelen 2. Griffie opdracht te geven om na te gaan of het gewenst is om een afhandelingstermijn in de motie op te nemen 3. Griffie opdracht te geven om een jaarlijkse verslaglegging van afgehandelde moties uit te brengen.
Rv 23 april 2020	Doorwerking onderzoek Werk in Uitvoering	Ter kennisname aangenomen door de raad
Rv 25 juni 2020	Rekenkamer digitale dienstverlening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college op te dragen samenhang aan te brengen in de uitvoering van beleid aangaande digitale dienstverlening van de gemeente. 2. Het college op te dragen om de raad te betrekken bij de ontwikkelingen op (digitale) dienstverlening. 3. Het college op te dragen om de samenleving een rol te geven bij de ontwikkeling op (digitale) dienstverlening 4. Als raad een discussie te starten met het college over het belang en de omvang van samenwerking in IJmond verband voor wat betreft de informatievoorziening en digitale dienstverlening en de griffier opdracht te geven dit in gang te zetten. 5. Het college op te dragen om voor 2021 een integraal dienstverleningsdashboard voor de raad te ontwikkelen aan de hand van met de raad opgestelde kaders.

Rv 29 oktober 2020	Omgevingswet Heemskerk 2020	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leg eerst de sturingsambities vast, waar het gaat om de inhoud van de kerninstrumenten van de OW. 2. Leg – gegeven de sturingsambities van de raad – de te volgen processen vast voor wat betreft de invoering van de OW om hiermee concreter invulling te geven aan de eerder in de startnotitie opgenomen hoofdlijnen 3. Leg vervolgens ook de te volgen processen vast voor wat betreft de invoering van de wet. 4. Draagt het college op, conform de aanbevelingen, om in samenspraak met de werkgroep een raadsvoorstel voor te bereiden waarin de kaderstellende en controlerende sturingsambities van de raad en de daarbij behorende processen worden verwoord. 5. Naar aanleiding van de aanbevelingen een raads werkgroep OW Heemskerk in te stellen en het presidium op te dragen de samenstelling van de werkgroep te formuleren.
Rv 23 september 2021	Grip op kostenontwikkeling jeugdhulp	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verzoekt college initiatief te nemen om samen met de commissie MME en AC de WAT-doelen uit te werken en af te stemmen welke uitvoeringsinformatie (HOE) kan bijdragen aan de WAT doelen. 2. Het college opdracht te geven expliciete prikkels tot kostenbeheersing in te bouwen bij de inkoop 3. Het college opdracht te geven op stapel staande veranderingen in de jeugdhulp aan te grijpen om efficiencymaatregelen door te voeren. 4. Het college opdracht te geven expliciete prikkels tot kostenbeheersing bij de toegang in te bouwen. 5. Het college opdracht te geven om, in samenspraak met de griffie, een planning op te stellen mbt de gedane aanbevelingen, binnen een redelijke termijn maar in ieder geval binnen 6 mnd,. en deze aan de raad aan te bieden. Daarnaast mbt de voortgang en uitvoering van de aanbevelingen te monitoren en de raad daarover jaarlijks te informeren.
Rv 30 juni 2022	De staat van planning en control in Heemskerk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stel als raad kaders voor de planning en control vast om integraal, inhoudelijk en procesmatig richting te geven, met in ieder geval oog voor de volgende componenten: <ol style="list-style-type: none"> a. Procesmatige kaders: <ol style="list-style-type: none"> i. Versterk de rol van de Auditcommissie als belangrijke schakel in het samenspel tussen raad en college. ii. Stel een planning op, die voor die alle partijen voldoende tijd geeft om besluitvorming goed voor te bereiden. iii. leg de relatie met de P&C processen van de verbonden partijen vast; iv. neem de 213a onderzoeken op in het P&C proces. b. Instrumentele kaders:

		<ul style="list-style-type: none"> i. Bepaal de opzet en de vormgeving van de verschillende instrumenten. ii. Neem in de documenten de koppeling met onderliggende beleidsdocumenten en eerder genomen besluiten op; iii. Vergroot de leesbaarheid van de documenten door meer Visuals op te nemen, de teksten meer SMART te maken en de prestatie indicatoren te beschrijven iv. Neem de onderdelen risicobeheersing en financiële weerbaarheid op in de instrumenten; v. Borg de congruentie tussen verschillende documenten; c. Inhoudelijke kaders: <ul style="list-style-type: none"> i. Versterk de relatie tussen prestatie, maatschappelijke effecten en financiën door het formuleren van beleidsdoelen en indicatoren; ii. Neem meerjarige doorkijkjes op, ook naar het verleden, dit om trends te kunnen zien en benutten; iii. Stem de bestuurlijke informatie af op de behoefte van de raad, met aandacht voor tijdigheid en voor het sturingskarakter van de informatie iv. Stel de scherpthe van begroten vast als het gaat om bijv. rijksuitkeringen, openeinderegelingen, structurele onderbesteding, gebruik PM posten en toepassing incidentele/structurele gelden; v. Bepaal het gewenste autorisatieniveau voor de raad. 2. Leg de uitwerking van de onder 1. bedoelde kaders, die richting geven aan doel, opzet en proces, vast in de financiële verordening of een bijlage daarbij. 3. Organiseer scholing en training voor de raad voor wat betreft het planning en control proces (en voorzie – ook vanwege het aantreden van een nieuwe raad – in een opleiding voor de raad voor de basaal vereiste kennis van gemeentefinanciën c.a.; essentieel om het P&C proces goed te kunnen doorgronden
--	--	--